

БИЛТЕН

АГЕНЦИЈА ЗА ПРЕДШКОЛСКО ОСНОВНО И СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Јули – септембар 2022. године

Драги еТвинери,

пред нама је почетак још једне нове школске године која са собом носи нова знања, нове изазове и нове доживљаје. Свака година је посебна на свој начин и за сваки професионални пут вјероватно бисмо могли да испишемо низ незаборавних доживљаја, догађаја и неизбрисивих страница наших личних дневника. Желимо управо да тим професионалним путевима корачате храбро, смјело и одважно са јасним и реалним циљевима. Вођени нашом старом изреком, да је добро припремљена ствар половина урађеног посла, нема сумње да ће добром припремом планирани резултати у Вашем раду бити и остварени.

Желимо да Ваше школе и учионице буду мјеста гдје ће дјеца „ЖИВЈЕТИ ПУНИХ ПЛУЋА“, гдје ће сваки ученик имати прилику да учи и стекне нова знања, вјештине и компетенције. Нека то буде мјесто гдје ћете Ви, драги наши наставници, наставити да будете ученицима „вјетар у леђа“ који ће им помагати да стварају нова и дијеле постојећа знања. На овај начин школа може да опстане и постане мјесто гдје ученици уче, гдје су срећни и гдје постоји прилика да се развијају и цијене сарадња и заједништво.

Ове године, нова еТwinning платформа ће бити велики изазов. Зато питајте, истражујте и учествујте у непознатим „еТwinning рутама“. Нека наша навика да се сналазимо на старој платформи не буде прекретица за истраживање нових могућности и другачијих околности учења.

У овој години заједништва и стварања бољих услова за учење и рад у свим школама, настојте да радите на нераскидивој вези васпитања и образовања, а то је одрживи развој. Нека зелена транзиција буде дио свакодневице како би наши ученици били спремни за очување животне средине и опстанк природних ресурса на цијелој планети.

Досадашње искуство нам је показало да је НАСТАВНИК најјача карика у васпитно-образовном процесу, а будућност ће нам показати да је улагање у образовање највећа ИНВЕСТИЦИЈА и највећи РЕСУРС за привредни, друштвени и социјално-економски развој сваке земље. Зато, почните да улажете у своје знање сада и одмах и не заборавите да Ваш „вјетар у леђа“ свакако може да буде и све оно што нуди eTwinning програм.

Наставите да учествујете у свим eTwinning активностима, ојачајте се професионално и будите досљедни наставничкој професији и улози коју имате, јер ћемо од плодова Вашег рада зависити и ми и наше будуће генерације!

Нека нам је срећна и успјешна школска 2022/2023. година!

За заједништво, увијек уз Вас,

eTwinning тим

eTwinning

eTwinning активности

eTwinning семинар за руралне школе у Драчу (Албанија)

eTwinning семинар под називом „Наставници из медитеранских земаља који раде у руралним школама заједно на Европској платформи за школско образовање – ESEF“, одржан је од 26. до 28. 9. у Драчу (Албанија). Учесће на семинару узеле су и двије eTwinning наставнице из Босне и Херцеговине, Ивана Попо из ОШ „Бијело поље“ Потоци, Мостар и Наташа Ивановић, ОШ „Свети Сава“ Фоча.

Овај eTwinning семинар био је намијењен наставницима који раде у руралним школама и својим активностима се фокусирао на питања дигитализације у настави и планирању пројеката уз eTwinning као изванредан алат за иновације. Активности су биле усмјерене и на промоцију инклузије и развој трансверзалних вјештина, као и на превазилажење географске изолације у којој се ове школе често налазе.

Током семинара, на ком су учествовали наставници из Албаније, Италије, Шпаније, Босне и Херцеговине, Словеније, Хрватске, Бугарске и Кипра, реализоване су радионице о коришћењу eTwinning алата и планирању пројеката.

eTwinning вебинари – Представљање најбољих пројеката којима је додијељена Државна ознака квалитета 2022. године

eTwinning Државна организација за подршку почела је са промоцијом eTwinning пројеката којима је додијељена Државна ознака квалитета 2022. године.

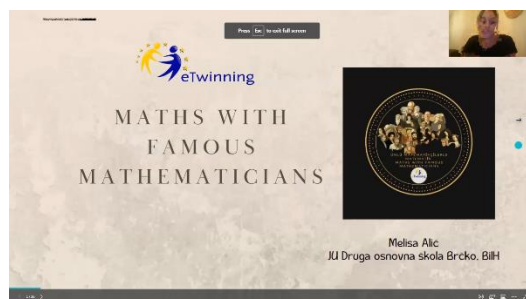
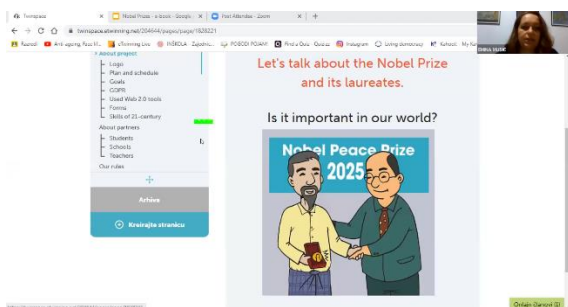
Подстакнута великим бројем eTwinning пројеката, који су имали максималан број бодова при додјеливању Државне ознаке квалитета, eTwinning Државна организација за подршку организовала је реализацију вебинара на којима ће eTwinning наставници представити своје пројекте као примјере добре праксе.

Планирано је одржавање пет вебинара, путем zoom-а, на коме ће сваки пут бити представљена најмање два изванредна eTwinning пројекта. Термини одржавања су сваки уторак у 19.00, од 27. 9. до 25.10. 2022. године.

Први вебинар одржан је 27. 9. на којем су своје пројекте представиле:

- Емина Мусић, Мјешовита средња школа Бусовача са пројектом „Nobel Prizes and our world“
- Мелиса Алић, ЈУ Друга основна школа Брчко дистрикт БиХ са пројектом MATHS WITH FAMOUS MATHEMATICIANS (ÜNLÜ MATEMATİKÇİLERLE MATEMATİK).

Сљедећи вебинар је заказан за 4. 10. у 19.00. Придружите нам се, послушајте eTwinning добре праксе и крените на своје eTwinning путовање.

Професионално јачање еТwinning амбасадора/ИТЕ и Државне организације за подршку у БиХ

Чланови еТwinning државне организације за подршку, еТwinning амбасадори и представнице установа за образовање будућих наставника - ИТЕ, присуствовали су еТwinning догађају под називом „Професионално јачање еТwinning амбасадора/ИТЕ и Државне организације за подршку у Босни и Херцеговини“!

Циљ ове планиране и реализоване активности био је првенствено упознавање и зближавање свих чланова еТwinning тима, унапређење знања и вјештина, заједничко креирање задатака и активности за наредни период, као и осмишљавање начина како што боље подржати нашу заједницу еТwinning наставника у БиХ након покретања Европске платформе за школско образовање.

Вјерујемо да ће реализоване активности унаприједити даљи рад еТwinning тима у Босни и Херцеговини. Кроз анализу и дискусију досадашњег рада еТwinning амбасадора, представљање новог циклуса еТwinning-а у БиХ, заједничке групне и физичке активности и других садржаја, успјешно смо направили заједнички план активности амбасадора /ИТЕ /NSO за наредни период.

Наш еТwinning рад организовали смо у Рафтинг центру Дрина -Тара и Рафтинг кампу Тара екстрим, у периоду од 17. до 19. августа 2022. године.

Овај догађај је од великог значаја за еТwinning у БиХ будући да је еТwinning постао дио [Европске платформе за школско образовање](#), а еТwinning амбасадори представљају покретачку снагу еТwinning-а. 🍀

[#etwinning](#) [#etwinningambasadori](#) [#etwinningNSO](#) [#etwinningITE](#) [#aposo](#) [#školaizsnova](#) [#etwinningrazglednica](#) [#ESEP](#)

За много добрих билтен сензација!

(слиједи)

Мјесечна доза еТwinning вибрација!

Огледало различитих перспектива учења и подучавања

Професорка Кармелита Пјанић је едукаторка на еТwinning иницијативи за установе које образују будуће наставнике (ITE), односно еТwinning амбасадорка која представља један од универзитета у БиХ. Долази нам са Педагошког факултета Универзитета у Бихаћу. Њена улога је да промоцијом еТwinning-а допринесе да будући наставници буду упознати са еТwinning активностима те да их користе у свом будућем наставном процесу.

Инспирација за интервју са ITE амбасадорком, Кармелитом Пјанић, била нам је недавни догађај у августу, „Професионално јачање еТwinning амбасадора/ITE и Државне организације за подршку Босни и Херцеговини“ који је организован као заједничка активност на простору Рафтинг центра Тара. Циљ овог сусрета био је анализа и дискусија о досадашњем раду еТwinning амбасадора као и заједничке активности и план активности амбасадора /ITE/ NSO за наредни период.

Драга Кармелита, веома нас радује што сте дио еТwinning заједнице и што ћете вјероватно својим примјерима отворити врата новим мрежама наставника у Европи и великим еТwinning изазовима као ITE амбасадорка. Многе од њих, који немају довољно информација или се устручавају придружити еТwinning-у, највећој заједници наставника у Европи, мотивисаћете управо Ви.

Да ли нам за почетак можете рећи, како сте Ви чули за еТwinning и како је започео Ваш „еТwinning поход“?

За еТwinning сам сазнала посредством Агенције за предшколско, основно и средње образовање БиХ. Моји „први кораци“ у еТwinning-у били су онлајн семинари које сам 2018. године одржала заинтересованим учитељима и наставницима математике. С обзиром на то да су семинарима присуствовали наставници из већине држава, у којима дјелује еТwinning, увидјела сам могућности сарадње и промовисања примјера добре праксе.

С обзиром на то да сте професорка на Педагошком факултету Универзитета у Бихаћу, која је била Ваша „филозофија и логика подучавања“ у процесу интеграције eTwinning-а у наставу (методе које сте користили за рјешавање проблема, мотивација коју сте проналазили за студенте, задаци и занимљивости за студенте)?

Почетна идеја била је да студенти добију увид у савремену наставну технологију. Потом, подстицање студената да истраже доступне пројекте и покушају осмислити сопствене. Отежавајућа околност у промоцији eTwinning-а на мом факултету је та што су методички предмети заступљени на завршној години студија те студенти немају довољно времена да се посвете учешћу у eTwinning-у. Но, одређен број свршених студената се придружио eTwinning заједници.

Како бисте описали значај коришћења eTwinning-а у наставном процесу?

eTwinning омогућава сарадничко учење, флексибилно вријеме учења и простор за учење.

Ви имате велико искуство у eTwinning-у, како бисте га описали у 4 ријечи?

Огледало различитих перспектива учења (и подучавања).

Какву корист будући наставници могу да имају од eTwinning-а?

eTwinning нуди будућим наставницима могућност повезивања с колегама и наставницима, упознавање с примјерима добре праксе те усавршавање комуникационих вјештина.

Можете ли нам рећи које користи видите од примјене eTwinning-а у наставном процесу, али и у области професионалног развоја наставника?

Платформа нуди многе могућности за професионални развој наставника: learning events, online seminars, приступ наставним материјалима колега широм Европе. Осим тога, наставници кроз учешће и/или организацију пројеката развијају вјештине управљања и комуникације.

Шта можете да поручите нашим наставницима у БиХ?

Наставници не треба и не смију да се плаше нових технологија у образовању. С друге стране, треба критички да просуђују и проналазе праву мјеру у коришћењу нових наставних технологија, узимајући у обзир постављене циљеве и исходе учења.

Дигитални наставни алати

Како је онлајн учење повезано са учењем путем савремених технологија, велику улогу у омогућавању бржег, једноставнијег и флексибилнијег учења имају управо дигитални алати. Они не представљају замјену за класичне књиге, већ допуну у наставном процесу која пружа нову могућност за усвајање знања. Уз њихову помоћ остварујемо циљеве наставног процеса.

У наставку можете пронаћи наш избор дигиталних алата за ово издање билтена.

[Baamboozle](#) је дигитални алат за учење који користи игре за подучавање. Нуди широк избор игара за аутоматско покретање, али можете додати и своје. Као резултат тога, библиотека садржаја свакодневно расте како наставници додају своје радове у скуп ресурса.

[Baamboozle](#) је добра опција и за коришћење у настави и за учење на даљину, као и за домаће задатке. Пошто ученици могу да приступе са сопствених уређаја, могуће је играти и учити са било ког мјеста.

У овом дигиталном алату такође можете да креирате тимове тако да можете подијелити ученике у двије или више група у сврху такмичења и рад један на један. [Baamboozle](#) прати резултате тако да можете да се бавите ученицима док се игре одвијају, а да вас не омета додатни преглед радова и бодовање.

Више о овом алату погледајте на сљедећем линку <https://www.baamboozle.com/>

Сваки наставник има своје омиљене дигиталне алате и веб локације, али постоји један сјајан алат који је постао омиљен међу наставницима широм свијета: [Classtools.net](#).

[Classtools.net](#) је веб страница са колекцијом великог броја бесплатних едукативних игара, квизова, активности и дијаграма које можете креирати за врло кратко вријеме. Можете их поставити на свој блог,

веб локацију или интранет.

Кликните на линк у наставку и истражите овај дигитални алат <https://www.classtools.net/>

Како започети формативно оцјењивање у учионици

Неформално или формативно оцјењивање односи се на ефикасан начин провјере разумијевања с циљем усмјеравања наставе. Користи се током наставе, а не на крају наставне јединице или теме. Ако их правилно користимо и често, постоји могућност да ће се настава успорити када откријемо да треба поновно да подучавамо или да понављамо садржај који ученици нису у потпуности схватили. То је у реду. Понекад морамо да успоримо да бисмо напредовали брже.

Формативно оцјењивање се односи на различите методе које наставници користе за прикупљање и тумачење информација о учењу ученика док се учење одвија. Омогућава наставницима да прате учење ученика и прилагођавају своје подучавање како би задовољили потребе ученика за учењем. Такође, може помоћи да се ученици мотивишу за учење стављајући оно што су научили у први план. Формативно оцјењивање је најефикасније када је редован дио програма наставе и учења.

Праксе засноване на доказима за спровођење формативног оцјењивања у одјељењу наведене су у наставку. Имајте на уму да неки од наведених примјера можда нису примјенљиви на све, можда су прикладнији за ученике основних школа, него за средњошколце (и обрнуто) и/или могу изгледати другачије у различитим областима садржаја. Морају се извршити разумна прилагођавања тамо гдје је то неопходно како би се обезбиједио потпун приступ и учествовање ученика с тешкоћама.

1. Почните са дубоким разумијевањем онога што ваши ученици треба да науче.

То значи знати више од самог садржаја наставног плана и програма. Прегледајте наставни план и програм да бисте разјаснили уобичајени напредак учења у наставној јединци коју предајете. Знајте унапријед „критично знање“ које ће ученицима бити потребно да би прешли на сљедећи концепт и тачке у којима ће бити најважније процијенити учење ваших ученика да би се утврдило разумијевање.

Идентификујте шта ваши ученици већ знају (или мисле да знају) прије него што започну нову наставну јединицу. Размислите о организовању неформалног квиза да бисте стекли одређени увид у постојеће знање или заблуде.

Важно је да знате концепте или вјештине у овој наставној јединци које је обично лако или тешко научити. Будите спремни да потрошите више времена на тешке елементе и чешће провјеравајте разумијевање самих ученика. Можете користити уводне евалуације ученика као податке за усмјеравање вашег планирања.

2. Поставите јасне и мјерљиве циљеве учења.

Пренесите висока очекивања и одржите своје ученике мотивисаним да нешто науче у свакој лекцији. Поставите циљеве учења на основу евалуација ученика који су у складу са наставним планом и програмом. Прегледајте свој наставни план и програм, а затим анализирајте податке о ученицима на нивоу одјељења и појединца да бисте утврдили гдје су ваши ученици и гдје треба да буду .

Јасно објасните критеријуме успјеха за сваки циљ. Ученици треба да разумеју шта се од њих очекује да науче, гдје се тренутно налазе и кораке за постизање очекиваног циља учења.

Будите јасни о сврси и релевантности свих задатака за сваки циљ учења. Побрините се да током сваког задатка циљ учења буде јасно наведен и објашњен.

3. Редовно провјеравајте ученичко разумијевање.

Ово не мора да се уради током формалног испита, теста или контролног рада. Формативно оцјењивање обично користи лакше методе провјере.

Осмислите једноставно, скромније оцјењивање, као што су брзи квизови или излазне картице које омогућавају свим ученицима, без обзира на то гдје се налазе у свом учењу, да покажу шта знају. То би требало да помогне у идентификацији уобичајених заблуда код ученика, у провјери запамћених научених садржаја и да вам помогне да планирате будућу наставу. На примјер, „Брзи квиз петком“ једноставна је недјељна рутина са ниским улозима која вам може помоћи да уочите садржај који треба ревидирати и помоћи ће вам да планирате лекције за следећу недјељу.

Постављајте ученицима изазовна питања и охрабрите их да артикулишу своје мишљење. Ово ће вам помоћи да процијените колико поједини ученици заиста знају. На примјер, постављајте питања која почињу са 'зашто', 'зашто-не', 'како', 'шта ако', 'како се X упоређује с Y' и 'који су докази за X' .

Пратите напредак сваког ученика. То може помоћи да се брзо лоцира извор било каквог јаза у учењу или заблуде која се може развити тако да се може ријешити с учеником.

4. Обезбједите правовремену повратну информацију која је индивидуализована тамо гдје је то могуће.

Природа ваших повратних информација овисит ће од природе процјене, али се примјењују неки општи принципи.

Одмах дајте повратне информације и провјерите разумијевање. Неке повратне информације могу бити тренутни одговор на одговорено учениково питање или запажену акцију. Будите искрени, конструктивни и јасни и не допустите да грешке прођу без праћења и интервенције.

Будите конкретни са повратним информацијама и прилагодите их природи процјене и циља учења; на примјер, повратне информације у облику напомена у тексту могу бити корисне за помоћ ученица да науче аргументовати у писању есеја. Без обзира на облик, повратне информације треба да буду персонализоване, са детаљним, специфичним и дјелотворним корацима за побољшање.

Помозите ученицама да схвате шта желите од њих својим повратним информацијама. Гдје је могуће, користите развојне рубрике с критеријумима прилагођеним конкретном задатку и/или узорцима рада како бисте помогли ученицама да схвате шта се од њих очекује. Ови ресурси такође могу помоћи ученицама да постану бољи у самооцјенивању .

Литература:

1. Брајковић Сања, Жокаљ Габриела: УЧЕЊЕ У ТИЈЕКУ: како формативним вредновањем потакнути учење (АЛФА 2021.)
2. Dylan Wiliam : Embedded Formative Assessment - practical strategies and tools (Solution Tree 2011.)
3. Page D. Keeley , Cheryl Rose Tobey : Mathematics Formative Assessment, Volume 1: 75 Practical Strategies for Linking Assessment, Instruction, and Learning (Corwin 2011)

eTwinning

„Заједништво је најјача тактика, нико ме не може увјерити да један играч може направити више него ТИМ!“

Лино Червар

